

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ПРОВІДНИЙ ІНДИКАТОР ЇХ ЗДАТНОСТІ ПРОТИСТОЯТИ РИЗИКАМ

М'ячин Валентин Георгійович

*доктор економічних наук,
професор кафедри соціально-економічних дисциплін,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ*

Митрофанов Владислав Юрійович

*аспірант,
Український державний університет науки і технологій*

Коефіцієнт фінансової стійкості (Кфс) є одним з ключових показників оцінки фінансового стану підприємства та його здатності протистояти ризикам. Він розраховується за формулою

$$\text{Кфс} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Баланс (сума активів)}},$$

де *власний капітал* (рядок 1495 форми №1 «Баланс») відображає частку активів, яка фінансується за рахунок власних коштів підприємства, а *баланс* (сума активів) (рядок 1900 форми №1 «Баланс») включає всі ресурси, якими володіє підприємство.

Значення розрахованих коефіцієнтів фінансової стійкості для провідних вітчизняних фармацевтичних підприємств представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка розрахованих коефіцієнтів фінансової стійкості для провідних вітчизняних фармацевтичних підприємств

№	Підприємство	2020	2021	2022	2023
1	АТ «ЛУБНИФАРМ»	0,69	0,737	0,776	0,758
2	ПАТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»	0,832	0,839	0,812	0,788
3	ПАТ «НВЦ «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХФЗ»	0,869	0,901	0,925	0,911
4	ПАТ «ФАРМАЦЕВТИЧНА ФІРМА»	0,598	0,539	0,59	0,694
5	ТОВ «ЮРІЯ-ФАРМ»	0,616	0,639	0,639	0,596

Чим вищий коефіцієнт фінансової стійкості, тим більшою мірою підприємство фінансує свою діяльність за рахунок власних коштів. Це зменшує ризики, пов'язані з високою заборгованістю та необхідністю обслуговування кредитів [1].

Високе значення Кфс свідчить про здатність підприємства витримувати кризові ситуації, такі як економічний спад або зростання кредитних ставок, оскільки воно не критично залежить від зовнішніх фінансових ресурсів [2].

Якщо коефіцієнт фінансової стійкості занижений, це означає, що підприємство має значну частку позикового капіталу, що підвищує ризик ліквідності та банкрутства. У такому випадку воно може стати залежним від кредиторів і нестабільних ринкових умов.

Високий рівень власного капіталу робить підприємство більш привабливим для інвесторів, оскільки знижується ризик втрати їхніх вкладень. Кредитори також розглядають фінансово стійкі компанії як більш надійних позичальників.

Таким чином, коефіцієнт фінансової стійкості є важливим індикатором фінансової безпеки підприємства та його здатності витримувати економічні виклики. Його аналіз дозволяє оцінити ризики, пов'язані із залученням позикових коштів, визначити рівень незалежності від кредиторів і спрогнозувати фінансову стабільність у довгостроковій перспективі.

Динаміка зміни коефіцієнта фінансової стійкості за 2020–2023 рр. графічно представлена на рис. 1 і дозволяє зробити такі висновки.

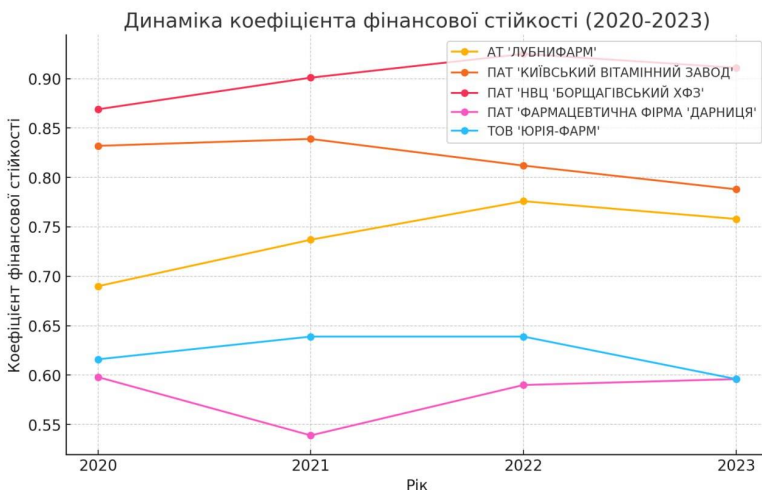

Рис. 1. Динаміка зміни коефіцієнта фінансової стійкості за 2020–2023 рр. для провідних вітчизняних фармацевтичних підприємств

З рис. 1 можливо спостерігати, що АТ «ЛУБНИФАРМ» демонструє поступове зростання коефіцієнта фінансової стійкості з 0,69 у 2020 році

до 0,776 у 2022 році, проте у 2023 році відбулося незначне зниження до 0,758. Це свідчить про загальну стабільність підприємства, хоча спостерігається певна корекція в останньому році.

ПАТ «КІЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» має досить високий рівень коефіцієнта фінансової стійкості (понад 0,8), однак після досягнення піку в 2021 році (0,839) він поступово знижується до 0,788 у 2023 році. Це може свідчити про зростання залучення позикового капіталу або зменшення власного капіталу.

ПАТ «НВЦ «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХФЗ» демонструє стабільне зростання коефіцієнта, з 0,869 у 2020 році до піку в 2022 році (0,925), після чого у 2023 році він незначно знизився до 0,911. В цілому, підприємство зберігає високу фінансову стійкість.

ПАТ «ФАРМАЦЕВТИЧНА ФІРМА «ДАРНИЦЯ» у 2021 році зазнало значного зниження коефіцієнта фінансової стійкості до 0,539 (з 0,598 у 2020 році), що може вказувати на зростання боргового навантаження. У 2022 та 2023 роках показник поступово відновлюється, досягнувши 0,596, але все ще залишається нижчим за рівень 2020 року.

ТОВ «ЮРІЯ-ФАРМ» зберігає досить стабільний коефіцієнт, проте у 2023 році він знизився до 0,596 (порівняно з 0,639 у 2021–2022 роках). Це може вказувати на певне зростання залежності від позикових коштів або зменшення власного капіталу.

Таким чином, найбільш фінансово стійкі підприємства – *ПАТ «НВЦ «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХФЗ»* та *ПАТ «КІЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»*, які протягом 4 років мають коефіцієнти, наближені до 0,9. Найбільша волатильність спостерігається у *ПАТ «ФАРМАЦЕВТИЧНА ФІРМА «ДАРНИЦЯ»*, де був суттєвий спад у 2021 році, а також у *ТОВ «ЮРІЯ-ФАРМ»*, де показник знизився в останньому році. Стабільність і загальний тренд – більшість компаній демонструють незначні коливання або стабільний рівень коефіцієнта, що свідчить про контрольоване управління фінансовою стійкістю.

Загалом, аналіз показує, що вітчизняні фармацевтичні підприємства мають відносно високий рівень фінансової стійкості, однак окремі компанії стикаються з періодичними труднощами, що може бути наслідком макроекономічних змін або змін у фінансовій політиці.

Список використаних джерел:

1. М'ячин В.Г., Єфімов О.В. Обґрунтування вибору показників для діагностики фінансового стану підприємств та імовірності настання їх банкрутства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Випуск 32. С. 94–99.
2. Myachin V., Yudina O., & Myroshnychenko O. Fuzzy-logical expert system for assessing the financial security of enterprises. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. No. 7(4). P. 123–135. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-4-123-135>